

Csapó Endre*

„Az energetikában rablóprivatizáció történt”

Megjelent a Magyar Élet 2013. február 21-i számában

Nem lehet szabadulni a döbbenetes hasonlatosság élményétől, ami megmutatkozik a trianoni rablás magyar-lakta területeinek egykori visszaszerzése és a privatizációs rablás magyar termelő vállalatainak most folyó visszaszerzési kísérletei között feltűnik. Arra is éppen húsz évet várt a ma-gyar nép, most is húsz év kellett ahhoz, hogy erőre kapjon a magyar érdeket felvállaló politikai képlet elegendő társadalmi támogatással ahhoz, hogy képes legyen szembeszegülni a rablóvilággal. Ebben a párhuzamképben semmi túlzás nincs, inkább visszafogottság, ahhoz az élményhez képest, ami e sorok íróját is elragadta akkor 15 millió magyar ünneplő egyikeként. Akkor még nem tudtuk, hogy hamarosan lakásunk küszébre szorul vissza a nemzeti ellenállás arcvonala, azt pedig még kevésbé képzeltük el, hogy a nemzet érdekeit a Föld másik felén kell védelmezni ahogy lehet alapon. Majd nagyon reméljük, innét a távolból, hogy a magyar nép jobb hányada érzékeli annak a történelmi jelentőségű védekezési kísérletnek a nagyszerűségét amit a nemzetközi behatolások kivédése terén kifejt a magyar kormány, annak érdekében, hogy a magyarok országa ne átjáróház legyen, ne betelepülők országa legyen, hanem magyarok drága hazája, ahol érdemes élni. Most olyan idôtket élünk, amikor Magyarországot még lehet visszatartani a globálvilágba olvadástól a demokratikus többség akaratával. Egyebek mellett arról van szó, hogy vissza kell szerezni az eltrianonított, pardon elprivatizált energiaipart az ország részére.

*

Még volt mit elérvereznie 2007-ben az országrontó kormánynak, ezt meg is tette, október 25-én árverezték a magyar villanyáramipart a néhány hónappal előtte elfogadott liberális villanytörvény utasítására. Huszonhárom kereskedôcég és hat nagyfogyasztó törtetett kézbevenni a jó üzlet reményében a magyar termelést. A nyugati liberalista üzleti filozófia szerint az árakat a kereslet-kínálat határozza meg, és Magyarország liberalistái ehhez feltétlenül alkalmazkodnak. Csakhogy, a villanyáram nem krumli, amiből ha sok termelt lemegy az ára. Az energetikai liberalizációnak természetes következménye lett az árak elszabadulása és emelkedése. És itt van a liberalista kormányok bűnügyi felelôssége, mert itt létszükségleti szolgáltatást adtak el olyanoknak, akik nem a termelés növekedésében, az áramszolgáltató üzemek bővítésében érdekeltek, hanem a fogyasztói árak szabad meghatározásában. Nem épülnek meg a szükséges mértékben, mennyiségben az erőművek, egy keresleti piac alakul ki. A liberális tőke a saját önértékének megfelelően hiányt gerjeszt, és ez aztán felviszi az árakat. Nagyot kaszálnak azóta is az energiaszolgáltatók Magyarországon.

Orbán Viktor már fél évvel az említett árverés előtt fellépett az energetikaipar privatizációja ellen, mégpedig a privatizációs politika központjában, Brüsszelben. Az Európai Néppárt konferenciáján javasolta, hogy ne tekintsék csupán gazdasági kérdésnek az energiát, hanem politikai és nemzetbiztonsági kérdésnek is, és az energiapolitikát integrálják a közös uniós kül- és biztonságpolitikába. Egyelőre az Európai Unió még nem az a szerv, ahol a szabadpiaci doktrína ellenében szociális jellegű javaslatokat érvényesíteni lehet.

A hazai privatizációs és liberalizációs folyamat az Európai Unióhoz való csatlakozás jegyében ment végbe. Még az Antall-kormány készítette elő az energetikai privatizációt, a Horn-kormány végrehajtotta, az első Fidesz-kormány előkészítette a liberalizációt, az utána következő MSZP-kormányok végrehajtották. A 2001-ben hatályba lépett liberális ágazati

---

*Sydney, mecsapo@bigpond.com

villamos- és gázenergia törvényekben nincs felelőse az ellátásbiztonságnak, erre a piaci szereplőket nem kötelezi törvény.

Még jó időben figyelmeztetett **dr. Járosi Márton** energiaügyi szakértő (Energiapolitikák liberális útvesztőben, Magyar Nemzet 2007. március 27.):

„Az EU-direktívák túlteljesítése helyett – a magyarországi villanypiaci helyzet reális bemutatásával és a külföldi tapasztalatok felhasználásával – kezdeményezni kell a villanypiaci EU-direktívák felülvizsgálatát. Olyan módosításra kell törekedni, ami lehetővé teszi, hogy a villany árszínvonalát az önköltség és a méltányos haszon határozza meg. A közszolgáltatási kötelezettséget, a hatósági ármegállapítást a háztartási fogyasztók számára a piacnyitást követően is fenn kell tartani. A fennmaradó közszolgáltatás megvalósítási formája az EU által is elismert »egyetemes szolgáltatás« lehet. Az egyetemes szolgáltatást az állami tulajdonú MVM Rt-nek kell nyújtani, amely már bizonyította nemzeti elkötelezettségét. Az egyoldalú liberális megközelítés és az EU-direktívákhoz való kritikátlan alkalmazkodás nem szolgálja a társadalmi közjót. Ki kell találnunk ebből a liberális útvesztőből.»

*

Ezt a felfogást tette magáévá az Orbán-kormány most. Januártól a lakosságnak tíz százalékkal kevesebbet kell fizetni a villanyért, a gázért és a távhőért, továbbá jelezte a kormány még az év folyamán további 20–30 százalékos árcsökkenés esélyét. Nagyon illő, hogy erről ismét **Járosi Márton** idézzük (Heti Válasz, 2013. jan. 10.):

„Az energetikában rablóprivatizáció történt a kilencvenes évek közepén. A Horn-kormány rendeletben vállalt felelősséget egy nyolcszázalékos eszközarányos nyereség biztosítására, amely aztán a privatizált áramszolgáltatóknál a 20 százalékot, az erőműveknél a 25 százalékot is meghaladta. Ennek következtében mára több mint háromszorosan megtértült a befektetésük. Ezt a káros folyamatot törte meg a kormánynak a közszolgáltatások visszaszerzésére irányuló stratégiája, amely a nemzeti vagyonról szóló törvény megalkotásával kezdődött. Az erre alapozott tulajdoni intézkedések teszik lehetővé a rezsicsökkentést, amit a kormány közhatalmi felelősségével élve, a nagyon nehéz körülmények között törekszik megvalósítani.»

A rezsicsökkentés mintegy négy millió háztartást érint a kormány illetve a Fidesz részéről két munkacsoport is felügyeli a folyamatot, amelyek jogszabálmódosítást kezdeményezhetnek, ha hibára bukkannak a módosított árképletekben vagy ha úgy ítélik meg, hogy a szolgáltatók „trükközni” próbálnak. A rezsicsökkentéssel kapcsolatos hírek, közlemények továbbítására és kérdések fogadására már Facebook oldalt is indított a Fidesz érintett munkacsoportja.

A háztartási villanyáram szabályozása nagyjelentőségű lépés a társadalom részére, de még ennél is nagyobb veszély fenyegette az országot, amit ugyancsak **Járosi Márton** fogalmazott meg 2008-ban A liberálisok valódi célja cím alatt:

„A Magyar Villamos Művek (MVM) ellen folyó támadások valódi célja az MVM feldarabolása, szétverése. El kell tőle venni tulajdonát, a nagyfeszültségű villamos hálózatot (Mavir), le kell választani róla a Paksi Atomerőművet, amely a legolcsóbb áramot biztosítja az országnak, s persze meg kell szüntetni azokat a hosszú távú szerződéseket, amelyek garantálták, hogy a fogyasztók számára se szabaduljanak el az árak. Mindezt az EU-direktívákra való álságos hivatkozások jegyében. Ha ez megtörténik, az MVM-nek csak az irodaháza marad meg. A piacon az ellátás biztonságáért és az árak kordában tartásáért felelősséget vállaló nemzeti szereplő csupán egy béna kacsává válna. Most jutott el a neoliberális ámokfutás a végkifejlethez. Ha ez a liberálisok szándéka szerint beteljesedne,

akkor végleg megszűnne a magyar nemzeti érdekű energetika, annak minden következményével együtt.” (Magyar Nemzet, 2008. márc. 27.)

Nemzeti Energiastratégia 2030

A nemzeti kormány nem késlekedett foglalkozni az energiakérdéssel. Elhatározta, hogy teljes egészében a nemzeti érdekek védelmét szolgálja ezen a téren, ami gyakorlatilag a privatizáció hatásainak csökkentését, esetenként visszafordítását követeli meg.

Magyarország energetikai szempontból sebezhető, mert fosszilis energiahordozók importjából fedezi energiaszükséglete 62%-át. Ezen belül a földgáz szükséglete 82%-a import. Ebben a kiszolgáltatott helyzetben szükséges egy „túlélési” stratégia megalkotása a fenntarthatóság jegyében.

Az Országgyűlés 2011. október 3-án elfogadta a „Nemzeti Energiastratégia 2030” dokumentumot. Másfél éves munka eredményeként született meg 2012-re, melynek célja a hazai energiaellátás hosszú távú fenntarthatóságának, biztonságának és gazdasági versenyképességének biztosítása. A stratégia kidolgozása 2010 augusztusában indult, és a gazdaság közel 110 jelentős gazdasági-, tudományos-, szakmai- és társadalmi szereplőjével egyeztettek. Figyelembe vették a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium mellett működő szakmai konzultatív bizottságok és a Nemzetközi Energiaügynökség ajánlásait, valamint az Európai Unió energiapolitikai elképzeléseit is. Az elsődleges nemzeti érdekeket szolgálva garantálja az ellátásbiztonságot, figyelembe veszi a legkisebb költség elvét, érvényesíti a környezeti szempontokat, és lehetővé teszi, hogy az ország nemzetközi súlyának és erőforrásai mértékének megfelelő arányban hozzájárulhasson a globális problémák megoldásához. A kormány az állami szerepvállalás megerősítését és a korábban feladott állami pozíciók visszaállítását nélkülözhetetlennek tartja a stratégia sikeréhez vezető folyamatban.

A célok elérése érdekében öt fontos pillért fogalmaz meg a dokumentum: 1. energiatakarékosság és energiahatékonyság fokozása, 2. megújuló energiák részarányának növelése, 3. Közép-európai vezetékhálózat integrálása és az ehhez szükséges határkeresztező kapacitások kiépítése, 4. az atomenergia jelenlegi kapacitásainak megőrzése, 5. a hazai szén- és lignitvagyon környezetbarát módon való felhasználása a villamosenergia-termelésben.

*„Egy nemzetállam energia szempontjából biztonságos, amennyiben energiahordozók és -szolgáltatások olyan mértékben állnak rendelkezésre, hogy **a)** a nemzet túlélése, **b)** a jólét védelme, és **c)** az ellátásból és használatból eredő kockázatok minimalizálása biztosítva legyen. Az energiabiztonság öt dimenziója magába foglalja az energiaellátás: gazdaság, technológia, környezet, társadalom és kultúra, valamint honvédelem dimenzióit.”*

„A gazdaság teljesítőképessége és a társadalom jóléte a biztonságosan hozzáférhető és megfizethető energiától függ, ezért hazánk jövőjének egyik legnagyobb kihívása az energiával kapcsolatos kérdések megválaszolása. A fenntartható energetikai rendszerek kialakítása évtizedeket vesz igénybe, így mielőbb meg kell hozni a jövőbeni fejlesztésekre vonatkozó döntéseket.”

„A kormány célja jelen Energiastratégia megalkotásával az energia- és klímapolitika összhangjának megteremtése a gazdasági fejlődés és a környezeti fenntarthatóság szem előtt tartásával, az elfogadható energiaigény és az energetikai fejlesztések jövőbeli irányainak meghatározása, valamint a magyar energetika jövőképeinek kialakítása az energiapiaci szereplők bevonásával. Az Energia-stratégia 2030-ig részletes javaslatokat tartalmaz a magyar

energiaszektor szereplői és a döntéshozók számára, valamint egy 2050-ig tartó útitervet is felállít, amely globális, hosszabb távú perspektívába helyezi a 2030-ig javasolt intézkedéseket.”

A magyar kormány és az E.ON AG által még november 30-án kitűzött időpontig, január végére lezárultak a magyar kormány és a német E.ON energiaszolgáltató közötti tárgyalások a magyarországi E.ON Földgáz Trade (EFT) és E.ON Földgáz Storage (EFS) állami tulajdonba vételéről. Orbán Viktor január 31-én értesítette a távirati irodát arról, hogy megszületett a megállapodás az eszközök átvételéről. A kormányfő bejelentése szerint *„a kormány tegnap Budapesten megvette, visszavásárolta azokat az eszközöket – például gáztárolókat, szerződéseket – amelyeket az előző kormányok privatizáltak. Magyarország polgárai most már biztonságban érezhetik magukat az energiaellátás mennyisége, illetve az érte fizetendő ár tekintetében is.”* ... A kormányfő felhívta a figyelmet arra, hogy a gáz nagy része Oroszországról érkezik, de az orosz–magyar gázszállítási szerződések nem nálunk voltak, azt egy orosz és német cég szerződése döntötte el az elmúlt években. *„Magyarország energiakitettségeről az oroszok és a németek tárgyaltak, mi még csak tárgyalófelek sem voltunk”* – mondta. A gáztárolókra vonatkozó kérdésre pedig azt mondta, a kormány arra törekszik, hogy az ország területén lévő minden tároló magyar kézbe kerüljön. *„Ezt el fogjuk érni, a kérdésben nagy lépéseket tettünk az elmúlt hónapokban”* – tette hozzá a miniszterelnök. Orbán akkori tájékoztatása szerint a moszkvai tárgyalásai során minden, a magyar emberek szempontjából fontos kérdés napirendre került, így az orosz–magyar energetikai együttműködés, a magyar mezőgazdasági és ipari termékek Oroszországba történő értékesítésének kérdése, a két ország közötti légügyi kapcsolatrendszer és a kulturális, oktatási együttműködés kérdései is. A miniszterelnök szerint moszkvai látogatása fontos lépés volt, hogy a válság után kialakuló új világ gazdasági rendszerben az eddiginél szorosabbá és a magyarok szempontjából gyümölcsözőbbé váljon az orosz–magyar kapcsolat.

Mindebből látható, hogy a magyar népnek nemcsak a szocialisták-liberálisok által felvett kölcsönöket (amiből úri módon költekeztek és loptakoztak) kell kiizzadni, de az elprivátlopott nemzeti vállalatokat is vissza kell vásárolni, ha az ország talpra akar állni. A harmadik tétel az energiagyártás gépi állagának felújítása is harminc éves hátralékban van. Csak ezek rendbetétele után lehet várni a gazdasági fellendülés első jeleit. Közben mindenféle külső és belső ellenséggel szemben kell az állam pozícióját és hatáskörét kiterjeszteni a stratégiai fontosságú intézményekre, szolgáltatásokra a nemzeti szuverenitás megtartása érdekében, egy olyan nagyhatalmi környezetben, ahol nemcsak tagadják a szuverén állam létjogosultságát, de intézményesen rombolják is.

A nemzet államának védeni és erősíteni kell a hazai gazdaság energiaszükségletét előállító ipart, ezért azoktól távol kell tartani mindenféle külföldi befolyást, monopóliumot, kartellt.